

L.S.VIGOTSKIY TADQIQOTLARIDA ICHKI NUTQ KONSEPSIYASI

O'ktamova Aziza Saxobovna

Zulfiqorova Farangiz Alisherovna

faramezulfikarova@gmail.com

Jizzax davlat pedagogika universiteti Maxsus Pedagogika va psixologiya fakulteti

Logopediya yo'nalishi 515.22 talabasi

Anatatsiya: *Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, Allportning fikriga ko'ra, inson shuningdek, u o'ziga xos xususiyatlar yoki shaxsiy moyillik deb atagan boshqa xususiyatlarni rivojlantiradi. Psixolog bu xususiyatni odamning ma'lum bir tarzda javob berishi kerak bo'lgan moyilligi, munosabati yoki moyilligi deb ta'rifladi.*

Kalit so'zlar: *Psixologiya, nazariya, tasavvur, boshqaruv xususiyat.*

Kirish

Lotin tilidan tarjima qilingan egosentrik "Men markazman" degan ma'noni anglatadi va egoist "men" degan ma'noni anglatadi. Bu so'zlarning ildizi umumiy - ego. Ammo so'zlarning ma'nolaridagi farq aniq. Aslida, bu ikkita eng qiziqarli tushunchalar - egoizm va egosentrizm o'rtasidagi farq.

Egosentrizm - bu dunyo va barcha hodisalarning markazi bo'lish hissi. Bu mas'ul bo'lish, doimo boshqalarning e'tiborini jalb qilish zarurati. Agar biz insonga xos elementar instinkt va impulslardan kelib chiqadigan tabiiy xulq-atvor va harakatlar desak, ma'lum ma'noda egosentrizm ham uning tabiiy holati deb aytishimiz mumkin. Biroq, bu holat, xarakter xususiyatlari va xatti-harakatlari odamlarga xos bo'lib, hayvonlar orasida ular juda kam uchraydi. Hayvon o'z hayotini chinakam tabiiylik bilan o'tkazadi, u o'zini va bolasini boshqa hayvonlardan va odamlardan xavf tug'dirayotganini his qilgandagina himoya qiladi.

Hayotining birinchi oylaridan boshlab bola ota-onasining, ayniqsa onasining alohida e'tiborini talab qiladi. Uning allaqachon o'ziga xos usullari va o'ziga xos "taktikalari" bor, bu unga bunga erishishga imkon beradi va kattalarga mehribonlik keltiradi, ular bunday mayda mavjudot allaqachon ularga o'xshash bo'lib qolganini quvonch va zavq bilan payqashadi.

Vaqt o'tishi bilan bolalar va yoshlar o'sib ulg'aygan sayin uyda, do'stlar orasida, maktabda, o'z muhitida e'tibor markaziga aylanish zarurligini tobora ko'proq his qila boshlaydilar. Egosentrizm asta-sekin o'zini o'zi tasdiqlashning o'ziga xos shakliga aylanadi. Keyinchalik, u noto'g'ri sevgi deb ataladigan his-tuyg'ularni keltirib chiqarishi mumkin, ular egalik ruhiga asoslanganligini sezmaydi.

Bu holatda o'zini sevish istagi boshqa odamning mavjudligining markaziga aylanish talabini anglatadi. Keyinchalik, bundan anti-muhabbat tug'iladi - xudbinlik.

Egoist bo'lish nafaqat markazni, balki dunyoning yagona markazini his qilishni anglatadi. Inson boshqa odamlar borligini bilsa-da, ular yo'qdek yashaydi va o'zini tutadi va o'zidan boshqa hech narsani va hech kimni sezmaydi. Bunday holda, Platon o'zining "Dialoglar"ida aytib o'tgan turnalar haqidagi mashhur masal tom ma'noda qo'llaniladi. Yashirin yig'ilishda uchrashadigan turnalar uzoq o'ylanishdan so'ng, dunyoda yashovchi mavjudotlar ikki katta qismga: turnalar va turna bo'lmaganlarga bo'lingan degan xulosaga kelishadi. Xuddi shu narsa xudbin odam bilan sodir bo'ladi. Uning uchun dunyo ikkita ravshan va tushunarli qismdan iborat: uning o'zi, asosiy, asosiy va o'ziga xos, qolganlari esa "men emas", faqat egoist tasavvurida o'z soyasida noaniq mavjud.

Egosentrizmni shaxsining o'ziga xos xususiyati sifatida o'rganishga kelsak, kattalarda egosentrik fenomenologiyaning o'ziga xos xususiyatlarini tavsiflash muhimdir. J.Piaje ayrim kishilarning yakka o'zi monologlarni baland ovozda talaffuz qilish odatiga e'tibor qaratdi. Uning fikricha, o'z -o'zidan gapiradigan odam "bundan zavq va hayajonni boshdan kechiradi, bu esa uni o'z fikrlarini boshqalarga yetkazish zaruriyatidan chalg'itadi". Shunday qilib, nutqning monologi uning ijtimoiy yo'nalishga ega emasligi, egosentriklik ko'rsatkichi sifatida qaralishi kerak. J.Piajening fikriga ko'ra, agar normal rivojlangan kattalarda nutqning funksional egosentrik muammosi mavjud bo'lsa, unda bemor, ibtidoiy odam yoki bolaga nisbatan ko'proq bo'lishi mumkin.

Lug'atlar. Entsiklopediya. Tarix. Adabiyot. Rus tili » Biologiya » Vygotskiy Lev Semenovich o'ylash va nutq. Vygotsky HP Fikrlash va nutq. Xulosalarimizni qisqacha tuzishimiz mumkin. Vygotskiy Lev Semenovich o'ylash va nutq. Vygotsky HP Fikrlash va nutq. Xulosalarimizni qisqacha tuzishimiz mumkin.

Vygotskiy (1896-1934) - Buyuk Sovet olim, psixolog, yuqori psixologik funktsiyalarni o'rganish an'anasi asoschisi. Taqdimotning murakkabligi Maqsadli auditoriya

Inson aql-idrokini shakllantirish, fikrlash va nutqni rivojlantirishdan manfaatdor bo'lganlarning barchasi.

Mehnatda, so'zning fikrlash tarzidagi fikrlash va nutq muammolari ko'rib chiqilib, tahlil qilinadi. Muallif inson psixikasini rivojlantirishga va fikrlash jarayonini rivojlantirish uchun ulkan ahamiyatga ega bo'lgan hodisalarni tasvirlaydi.

Birgalikda o'qing

Tadqiqot Dasturining asosiy vazifasi muallif muammoni aniqlashni va uni hal qilish usullarini qidiradi. Fikr va nutqning genetik ildizlari nimada, bolaligidagi so'zlarni o'ylashning asosiy yo'li nima va boladagi ilmiy va o'ziga xos tushunchalarini qanday o'rganishning asosiy yo'li nima va bularning barchasi taqdim etiladi o'qish va tahlil qilish uchun muallif.

Fikrlash va nutq muammosi juda qadimiy, ammo eng rivojlangan, chunki turli xil tadqiqotchilar uning ikkita rolini taklif qilishdi: yoki fikr va so'zlarni to'liq birlashtirish uchun. Muallif tahlil qilish usulini tanlaydi, bu esa boshqa bir qismni o'zgartirishga imkon beradi. Ular so'zning ma'nosi bilan kashf qilinishi mumkin, chunki bu ichki tomonda aniq o'rganilmagan. Ma'nosdan mahrum bo'lgan so'z, nutq shohligiga tegishli emas, shuning uchun muhimligi, nutq fenomeni va fikrlash sohasiga nisbatan ahamiyatga ega.

Xulosa

Eksperimental davr. XX asrning birinchi o'n yilligida shaxsni o'rganish bilan professional psixologlar shug'ullana boshlashdi. Ular avvallari bilish jarayonlari va shaxs holatlariga alohida e'tibor berishgan edi. Bu sohadagi tadqiqotlarda sezilarli muvaffaqiyatlarga erishila boshlandi. Biroq du davrda psixologiya fanining inqirozi yuz berdi. Bunga inson tabiatini o'rganishga atomistik qarashlarning kirib kelishi sabab bo'ldi. Mazkur yondashuv inson psixologiyasini jarayon va holatlarga

bo'lishni talab qilardi. Unga ko'ra inson alohida psixik funktsiyalarning yig'indisi bo'lib, ulardan shaxsni yig'ish va ijtimoiy xulq-atvorining kompleks shakllarini tushunish qiyin bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Общая психология: Курс лекций/ Сост. Е.И.Рогов.-М.: Владос, 1995
- 2.Psixologiya qisqacha izohli lug'at T-1998 y
- 3.Психология: Словарь / Под общей ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — М.: Политиздат, 1990.
- 4.Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии.-СПб.: «Питер» 1999
- 5.Смирнов А.А. Избранные психологические труды: В 2 т. — М., 1987.
- 6.Turg'unov Q. Psixologiya terminlarining ruscha-o'zbekcha izohli lug'ati T; "O'qituvchi" nashriyoti 1975
- 7.Umumiy psixologiya (A.V.Petrovskiy tahriri ostida) T; "O'qituvchi" 1992 y
- 8.G'oziev E.G' Umumiy psixologiya 1-2 kitob T-2002 y